

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการสอบสวนคดีจราจร

ในกระบวนการยุติธรรมพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้น ซึ่งโดยทั่วไปกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาจะเริ่มต้นเมื่อมีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็จะสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับคดีและพิจารณาว่าเป็นความผิดในทางอาญาหรือไม่ เนื่องจากความขัดแย้งหรือเรื่องราวที่มาร้องทุกข์นั้น ไม่ใช่พนักงานสอบสวนจะสามารถดำเนินการได้ทุกเรื่อง เพราะเรื่องที่ประชาชนมาแจ้งความร้องทุกข์นั้นอาจจะมีทั้งความผิดอาญาและเรื่องทางแพ่ง หากเป็นเรื่องทางแพ่งแล้ว พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจดำเนินการ กระบวนการของพนักงานสอบสวนจึงเริ่มต้นที่การรับคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย จากนั้นเมื่อพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วว่ามีความผิดทางอาญาเกิดขึ้นและเป็นความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จึงเริ่มดำเนินการสอบสวนปากคำผู้เสียหาย พยานและสรุปสำนวนส่งไปพนักงานอัยการเพื่อความเห็น “สั่งฟ้อง” หรือ “สั่งไม่ฟ้อง” ตามกฎหมายต่อไป

ปัญหาของผู้วิจัยที่นำมาอธิบายให้เห็นถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดีจราจรนั้น สามารถแยกปัญหาออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาพนักงานสอบสวนไม่มีมาตรฐานความเชี่ยวชาญด้านการรวบรวมพยานหลักฐานคดีจราจร
2. ปัญหาไม่มีผู้เชี่ยวชาญร่วมวินิจฉัยคดีจราจร
3. ปัญหาไม่มีผู้ไกล่เกลี่ยค่าเสียหายทางแพ่งคดีจราจร
4. ปัญหาพนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจในการเปรียบเทียบปรับไม่เท่าเทียมกัน

เหตุผลที่รัฐบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และการลงโทษเป็นมาตรการหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดความสงบสุขขึ้นมาได้ ซึ่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ก็เป็นกฎหมายฉบับหนึ่งในการควบคุมสังคมให้เกิดความสงบสุข สิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะพนักงานสอบสวนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในหลายด้าน คดีจราจรมีความหลากหลาย มีความซับซ้อน ในการใช้ความเชี่ยวชาญในการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกิดเหตุ ทำอย่างไรถึงจะเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย สมดังเจตนารมณ์ของหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ให้ทุกฝ่ายได้รับความเสมอภาคกัน

หลักในการวินิจฉัยความรับผิดชอบในคดีจราจร นอกจากพนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวงตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 120 แล้ว บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 นอกจากความผิดที่กำหนดโทษไว้ในมาตรา 157 ทวิ มาตรา 159 มาตรา 160 และมาตรา 160 ทวิ แล้ว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจเปรียบเทียบหรือว่ากล่าวตักเตือนได้อีกด้วย ดังนั้นการวินิจฉัยความรับผิดชอบในคดีจราจรของพนักงานสอบสวนเพื่อการว่ากล่าวตักเตือน เปรียบเทียบปรับหรือดำเนินคดีต่อไปนั้น จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเนื่องจากบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 นี้ อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ชีวิต และร่างกายของบุคคล และทำให้ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญาด้วย การวินิจฉัยความรับผิดชอบในคดีจราจรจึงมิใช่เพียงการพิจารณาจากพยานหลักฐาน ว่าผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่การวินิจฉัยความรับผิดชอบนี้ต้องมีหลักซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายหลายเรื่องทำให้มีปัญหาในการสอบสวนดังจะได้อธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัญหาพนักงานสอบสวนไม่มีมาตรฐานความเชี่ยวชาญด้านการรวบรวมพยานหลักฐานคดีจราจร

พนักงานสอบสวนเป็นหน่วยงานเบื้องต้นในกระบวนการยุติธรรม มีหน้าที่ในการรวบรวมและแสวงหาหลักฐานโดยการสืบสวน สอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดอันเกิดจากการกระทำความผิดอาญา เช่น คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ฯลฯ หรือที่เรียกว่า อาชญากรรมตามท้องถนน (Street Crimes) อาชญากรรมประเภทดังกล่าวนี้ยังไม่มีลักษณะการกระทำผิดที่สลับซับซ้อนนัก ผู้กระทำความผิดไม่มีการรวมกลุ่มในรูปแบบของธุรกิจอาชญากรรมอย่างชัดเจน แต่มีลักษณะต่างคนต่างทำ แม้ว่าในบางครั้งจะมีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชญากรรมก็ได้มุ่งหมายจะให้มีความผิดบ่งชี้ปัญหา การกระทำในลักษณะดังกล่าวจึงมุ่งเน้นที่จะให้ภารกิจเสร็จสิ้นในแต่ละครั้งเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าอาชญากรรมตามท้องถนนนี้ยังมีใช้อาชญากรรมที่มีผลกระทบรุนแรงนัก

เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาและประสิทธิภาพในการสืบสวน สอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาญาทั่วไปแล้วเห็นว่า กฎหมายมีบทบัญญัติกำหนดแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวน สอบสวนในเชิงคุ้มครอง (Safeguard) สิทธิเสรีภาพของเหยื่อและผู้ถูก

กล่าวหาไว้อย่างเพียงพอ แต่ปัญหาในทางปฏิบัติและเทคนิคในการสอบสวนคดีจรรยาบรรณนี้พนักงานสอบสวนยังไม่สามารถที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนของการสอบสวนนั้นมิได้บัญญัติขึ้นเพื่อปรับใช้กับการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นคดีจรรยาบรรณ กล่าวคือ กฎหมายมิได้แบ่งแยกประเภทความผิดหรือลักษณะความแตกต่างระหว่างความผิดในคดีอาญาทั่วไปกับความผิดที่มีลักษณะเป็นคดีจรรยาบรรณ ทำให้การสอบสวนในคดีทั้งสองประเภทต้องใช้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน อำนาจและเทคนิคในการสอบสวนต้องทำตามกรอบของกฎหมายเท่าที่บัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น รวมถึงวิธีปฏิบัติในการสืบสวนสอบสวนยังคงใช้รูปแบบเดิม โดยขาดการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และท้ายสุดคือการขาดความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม

ภารกิจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นภารกิจที่กว้างขวางและหลากหลาย การควบคุมปัญหาอาชญากรรมพื้นฐานได้แก่ อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกายและอาชญากรรมที่เป็นคดีเล็กน้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีอาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรทำให้ต้องทุ่มเททรัพยากร ไปกับการดำเนินการดังกล่าว ส่วนการดำเนินการกับคดีจรรยาบรรณมีอาจกระทำได้อย่างเต็มที่เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจมีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น ประกอบคดีจรรยาบรรณต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐาน ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อาจสอบสวนคดีจรรยาบรรณที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน

ซึ่งตามทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายที่ได้มีการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่กำหนดกฎหมายเพื่อใช้คุ้มครองประชาชนตามหลักนิติธรรม ดังนั้น หากรัฐกำหนดมาตรฐานความเชี่ยวชาญในด้านคดีจรรยาบรรณ จะทำให้พนักงานสอบสวนในคดีจรรยาบรรณมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสอบสวนคดีจรรยาบรรณดีขึ้น

ดังนั้นหากมีพนักงานสอบสวนคดีจรรยาบรรณมีมาตรฐานความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะแล้ว จะทำให้มีภารกิจปฏิบัติในการสอบสวนด้านคดีจรรยาบรรณโดยเฉพาะอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลต่อการลดความยุ่งยาก ระยะเวลาการดำเนินคดีสั้นลง คู่กรณีได้รับความเป็นธรรมตามข้อเท็จจริง ทำให้กระบวนการยุติธรรมขั้นต้นมีประสิทธิภาพ งบประมาณของราชการสูญเสียน้อยลง อาจแยกวิธีการแบ่งแยกของพนักงานสอบสวนคดีจรรยาบรรณที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะได้ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนคดีจรรยาบรรณ จะประกอบด้วยผู้ซึ่งมีความรู้ และความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องหลากหลายสาขาอาชีพในคนเดียวกัน เช่น อาชีพวิศวกรยานยนต์ วิศวกรทาง นิติ

วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ทำให้พนักงานสอบสวนมีความรู้ความสามารถด้านคดีจราจรโดยเฉพาะสามารถที่จะดำเนินคดีผู้ต้องหาได้เด็ดขาด ไม่คลุมเครือ มีความชัดเจนด้านพยานหลักฐาน

2. มีวิธีการในการสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการสอบสวน กระบวนการที่ทำให้พนักงานสอบสวนคดีจราจรสามารถปฏิบัติหน้าที่การสอบสวนได้อย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้าในสายงานโดยไม่มีการโยกย้ายข้ามสายงาน รวมถึงมีหลักประกันความมั่นคงและความเป็นอิสระในวิชาชีพ เพื่อมิให้มีการโยกย้ายพนักงานสอบสวนในคดีจราจรได้โดยมิชอบ

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างของพนักงานสอบสวนหน่วยงานต่าง ๆ เทียบกับพนักงานสอบสวนคดีจราจร ซึ่งถือว่าเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งจัดตั้งมาเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งประกอบด้วย

ก. กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางเป็นการสอบสวนคดีเศรษฐกิจตามพระราชกำหนดกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 เป็นต้น

ข. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจหน้าที่ในการเก็บรวบรวมติดตาม ตรวจสอบ ศึกษาและวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมอันเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม สัญญาหรือการดำเนินการใด ๆ ทางการเงิน ทางธุรกิจ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษาศึกษาการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ค. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้เริ่มจากการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.2471 พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2476 พระราชกฤษฎีกาวิธีพิจารณาลงโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำความผิดหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ.2490 และพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ.2492 (พิศิษฐ์ มหารัศมี, 2546, หน้า 13-15)

สำหรับพนักงานสอบสวนคดีจราจร การสอบสวนคดีจราจรมีลักษณะสลับซับซ้อน จึงต้องใช้ความเชี่ยวชาญหลายสาขา เช่น วิศวกรยานยนต์ วิศวกรทาง นิติ

วิทยาศาสตร์ เป็นต้น จึงทำให้ต้องมีพนักงานสอบสวนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน กระบวนการของคดีจราจรได้ถูกต้องเป็นมาตรฐาน อีกทั้งมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ไม่พะวงกับสำนวนคดีอาญาที่ตนต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย เพื่อเอาเวลาเหล่านั้นมาใช้ในกระบวนการรวบรวมพยานหลักฐาน กระบวนการพิจารณาคดีจราจรได้มากขึ้น

พนักงานสอบสวนคดีอาญาทั่วไปไม่มีมาตรฐานการรวบรวมพยานหลักฐานคดีจราจรเพียงพอ ยังผลให้เกิดความผิดพลาดต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ความเสียหายเกิดแก่ผู้เสียหาย ทั้งได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เกิดความไม่มั่นใจในมาตรฐานความเป็นมืออาชีพของพนักงานสอบสวนของไทย ซึ่งปรากฏในสื่อต่าง ๆ มาโดยตลอด เมื่อข่าวด้านนี้ปรากฏในระยะติดต่อกันมานาน ยิ่งทำให้กระบวนการยุติธรรมขั้นต้นเกิดความสั่นคลอน จำเป็นต้องมีการปฏิรูปการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในหน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำหรับคดีจราจรเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาก

คดีจราจรถือเป็นคดีที่กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อฝ่ายเราไม่ชนอีกฝ่ายหนึ่งก็มาชน โดยไม่ทราบสาเหตุ เรียกได้ว่าเมื่ออยู่บนถนนแล้ว จะต้องเจออุบัติเหตุขึ้นอย่างแน่นอน ดังนั้นทุกคนจึงต้องทำจิตใจให้พร้อมรับสถานการณ์ แต่สิ่งหนึ่งที่ประชาชนหวังเป็นอย่างยิ่งในคดีจราจร คือความยุติธรรมของพนักงานสอบสวน ซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งประชาชนไม่ทราบว่าพนักงานสอบสวนต้องเริ่มแต่ชั้นยศใด หวังเพียงอย่างเดียวว่าต้องได้รับความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย การชี้ขาดตัดสินคดีที่ตรงไปตรงมา การได้รับความช่วยเหลือเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างสุภาพ จึงจะขอยกคดีประวัติศาสตร์ของไทยในเรื่องการสอบสวนคดีจราจรของพนักงานสอบสวนที่ทำให้วงการตำรวจไทยต้องสูญเสียเกียรติยศและศักดิ์ศรีนั่นคือคดีเพชรซาอุ

การเสียชีวิตของนางคาราวดี และ ด.ช.เสรีภรรยาและบุตรของนายสันติฯ ไม่ได้เป็นการเสียชีวิตเหมือนบุคคลธรรมดาทั่วไป ไม่ว่าจะมาจากสาเหตุใดก็ตาม มีผู้ไปพบสองแม่ลูกภายในรถเบนซ์ริมถนนมิตรภาพ เขต อ.แก่งคอย จ.สระบุรี แต่เป็นสองแม่ลูกที่ไร้ลมหายใจไปแล้วตำรวจชุดคลี่คลายคดีสองแม่ลูก ภายใต้งับคับบัญชาของ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รองอธิบดีกรมตำรวจ ในขณะนั้น กับ พล.ต.ต.วรรณรัตน์ ษรรัตน์ ผู้บังคับการกองปราบ สั่งให้มีการสืบสวนสอบสวนการเสียชีวิตของสองแม่ลูกศรีธนะขัณฑ์ขึ้นมาใหม่ แม้สถาบันนิติเวชวิทยาในขณะนั้นจะรับรองการเสียชีวิตของสองแม่ลูกว่าเป็นอุบัติเหตุรถชนก็ตาม ชุดคลี่คลายคดีเริ่มต้นค้นหาจากหลักฐานภายในรถเบนซ์ของสองแม่ลูก จนกระทั่งพบเบาะแสสำคัญ คือ “ป้ายราคา” ห่อผ้าอนามัยที่

อยู่ในรถ บ่งบอกว่าถูกซื้อมาจากร้านสะดวกซื้อในพื้นที่ อ.สระแก้ว จ.ปราจีนบุรี ในขณะที่ ชุค คลีคลายไม่รอช้า จึงลงพื้นที่จนกระทั่งพบ “กริวิลล่า” ใน อ.สระแก้ว อันเป็นสถานที่คนร้ายนำตัว สองแม่ลูกไปกักขังไว้และสังหารจนเสียชีวิต ซึ่งภายหลังตำรวจจับกุมตัวผู้ต้องหา รวม 9 คน

ในคำพิพากษาของศาลฎีกาเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2552 ที่ผ่านมาระบุพฤติกรรมการของ คนร้ายไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้ต้องหาได้ร่วมกันใช้กำลังประทุษร้ายผู้ตายทั้งสอง ขณะขับรถยนต์ออกจากบ้านย่านตลิ่งชัน ไปกักขังที่ กริวิลล่า จ.สระแก้ว แล้วได้ร่วมกันเรียกค่าไถ่จากโจทก์ร่วม ได้เงิน ไปจำนวน 2.5 ล้าน โดยเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2537 เวลา 02.00 น. ได้พบผู้ตายทั้งสองภายในรถยนต์ ซึ่งถูกเกี่ยวชนที่ถนนมิตรภาพ อ.แก่งคอย จ.สระบุรี (ทีมข่าวอาชญากรรม, ออนไลน์, 2552)

คดีนี้โจทก์มีแพทย์ผู้ชันสูตรรวมทั้งผู้ที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุรถยนต์ของผู้ตายถูก ชนและพยายามเข้าไปช่วย เบิกความไปในทำนองเดียวกันว่า สภาพรถยนต์ที่ถูกเกี่ยวชน มีเพียงกัน ชนด้านหน้าขวาที่ถูกเกี่ยวชนจนห้อยลงมา เป็นอุบัติเหตุเพียงเล็กน้อย ส่วนภายในรถก็ไม่ได้เกิด ความเสียหาย สภาพศพนางดาราวดีนั่งก้มหัวประชิดเข้า ส่วน ค.ช.เสรี สภาพนอนหงายที่เบาะซ้าย ข้างคนขับ โดยไม่มีอวัยวะใดกระแทกกับรถ อีกทั้งตำแหน่งที่รถบรรทุกมาชนรถยนต์ของนางดาราว ดีมาในทิศทางเดียวไม่ได้วิ่งสวนทาง ที่จะมีความรุนแรงมาก หากเกิดการเกี่ยวชนจึงไม่น่าเชื่อว่าจะ ทำให้ผู้ตายทั้งสองเสียชีวิตได้ และจากผลการชันสูตรศพนางดาราวดี พบว่ามีบาดแผล 7 แห่ง ที่ กะโหลกบวมซ้ำ เลือดคั่งในสมอง ผิวหนังฉีกถลอกซ้ำกระดูกหักหลายแห่งเช่นเดียวกับ ค.ช.เสรี ที่ มีบาดแผล 3 แห่ง ซึ่งแพทย์ลงความเห็นว่ทั้งสองเสียชีวิตเนื่องจากสมองบวมเฉียบพลัน ซึ่งไม่ น่าจะเกิดอุบัติเหตุเล็กน้อยได้

ส่วนแผลที่กอกหูของนางดาราวดี คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้ทดลองนำ ผู้หญิงมีรูปร่างคล้ายกับนางรามาวดีไปนั่งที่เบาะคนขับ และให้พยายามใช้ศีรษะด้านขวาไปแตะที่ แขนพวงมาลัยว่าจะทำให้เกิดบาดแผลได้หรือไม่ ปรากฏว่าหญิงสาวดังกล่าวไม่สามารถนำศีรษะเข้า ไปได้แกนพวงมาลัยได้ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 1 อ้างความเห็นของ พล.ต.ต.พิษณะ สุวรรณจู่จะ อดีตผู้ บังคับการนิเทศตำรวจ เมื่อวันที่ 28 กันยายน 37 ว่าผู้ตายทั้งสองตายด้วยอุบัติเหตุไม่ใช่การ ฆาตกรรม พยานหลักฐาน โจทก์ จึงมีน้ำหนักมั่นคงแน่นหนา รับฟังได้ การเสียชีวิตของผู้ตายเกิดจาก การฆาตกรรมด้วยของแข็งไม่มีคม โดยจำเลยที่ 2 กับพวกร่วมกันกระทำผิดตามที่ศาลอุทธรณ์ วินิจฉัย

นอกจากนี้โจทก์ยังมีพยานหลักฐานซึ่งเป็นคำให้การของจำเลยที่ 2 ในชั้น สอบสวนและรายงานการใช้โทรศัพท์มือถือของจำเลยที่ 1 และ 2 โดยจำเลยที่ 2 ให้การในชั้น สอบสวนว่าจำเลยที่ 1 ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าชุดสืบสวนติดตามหาเพชรที่หายไป โดย

จำเลยที่ 1 ได้สั่งการให้จำเลยที่ 2 กับพวกซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามหาตัวนายสันติ โจทก์ร่วม แต่ไม่พบจนกระทั่งจำเลยที่ 1 ทราบข่าวของโจทก์ร่วม จึงให้จำเลยที่ 2 กับพวก ไปจับตัวผู้ตายทั้งสองมาถักขัง และจำเลยที่ 1 ยังสั่งให้จำเลยที่ 2 โทรศัพทไปเรียกค่าไถ่เพื่อเป็นการดบตาในการจับตัวผู้ตายทั้งสอง เพื่อให้โจทก์ร่วมออกมาเพื่อที่จะได้นำตัวไปซักถามเรื่องการซื้อขายเพชร แต่เมื่อไม่เป็นไปตามแผนและจำเลยที่ 1 กล่าวว่านายสันติ โจทก์ร่วมจะไปร้องเรียนกับ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย จึงสั่งให้จำเลยที่ 2 กับพวกฆ่าผู้ตายทั้งสอง และเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 37 เวลา 10.00 น. จำเลยที่ 1 ได้โทรศัพท์มาสอบถามจำเลยที่ 2 ว่าเรียบร้อยหรือไม่ ซึ่งจำเลยที่ 2 ตอบว่าเรียบร้อย ซึ่งคำให้การของจำเลยที่ 2 เป็นการให้การเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับตน ไม่ได้เป็นการขัดท้อจำเลยที่ 1 ตามที่จำเลยที่ 1 ขกฏีกาขึ้นมาอ้าง ศาลจึงนำคำให้การของจำเลยที่ 2 มารับฟัง ประกอบกับพยานแวดล้อมอื่นที่ศาลได้วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น มาลงโทษจำเลยที่ 1 ส่วนจำเลยที่ 1 ฎีกาว่าแม้จะได้รับแต่งตั้งให้ติดตามหาเพชร ซึ่งก็ได้ติดตามหาเพชรของกลางคืนแล้วบางส่วนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นจำเลยที่ 1 ไม่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนหาเพชรอีก จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157

ศาลฎีกาเห็นว่าในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนหาเพชร จำเลยที่ 1 ได้เคยทำหนังสือถึงอุปทูตซาอุดีอาระเบียว่า จะติดตามหาเพชรบลูโดมอนด์ เพชรประจำตระกูลเจ้าชายไฟซาล คืนมาให้ได้ภายใน 15 วัน หลังจากให้นำเพชรส่วนแรกคืนไปแล้ว จึงเชื่อว่า จำเลยที่ 1 ยังคงติดตามหาเพชรอยู่ โดยสั่งการให้จำเลยที่ 2 กับพวกจับกุมตัวผู้ตายเพื่อหวังให้ได้ตัวโจทก์ร่วมมาซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเรื่องเพชร ขณะที่นายสันติโจทก์ร่วมก็เคยเบิกความว่า ก่อนที่ผู้ตายทั้งสองจะถูกจับตัวไป จำเลยที่ 1 เคยจับตัวโจทก์ร่วมไปซักถาม ซึ่งโจทก์ร่วมเคยบอกไปแล้วว่าได้ขายเพชรทั้งหมดไปแล้ว พยานหลักฐานโจทก์จึงมีน้ำหนักมั่นคงเพียงพอที่จะลงโทษจำเลยที่ 1 ได้ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยพิพากษายื่นให้ประหารชีวิตจำเลยที่ 1 (ทีมข่าวอาชญากรรม, ออนไลน์, 2552)

ดังจะเห็นได้ว่า พนักงานสอบสวนในคดีนี้ไม่ได้ใช้ความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพียงพอ ได้วินิจฉัยเพียงคร่าว ๆ ว่าเกิดจากอุบัติเหตุรถชนกัน แต่เมื่อเป็นคดีที่สำคัญ ต้องมีที่มาที่ไป พนักงานสอบสวนอาจถูกกดดันจากผู้มีอิทธิพลก็เป็นไปได้ จึงเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงในอาชีพของพนักงานสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานก็คงทำให้กระบวนการยุติธรรมขั้นต้นมีประสิทธิภาพมาก ประชาชนไว้วางใจในความเที่ยงตรง ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงต้องเป็นผู้ที่มีมาตรฐานความเชี่ยวชาญเพียงพอในการรวบรวมพยานหลักฐาน ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ของคดีจราจร ซึ่งต้องมีใบประกอบวิชาชีพ (เชี่ยวชาญด้านคดีจราจร) เป็นสิ่งยืนยัน

ในความเป็นมาตรฐานความเชี่ยวชาญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าพนักงานสอบสวนคดีจราจรต้องมีมาตรฐานความเชี่ยวชาญในการรวบรวมพยานหลักฐานอุบัติเหตุจราจรที่เกิดขึ้นจะทำให้คดีจราจรตัดสินได้อย่างรวดเร็ว คู่กรณีเชื่อถือในความเชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวน ไม่มีการทะเลาะวิวาทกัน ไม่มีการอ้างผู้ใหญ่เข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่มีการวิ่งเต้นเข้าหาพนักงานสอบสวนให้เบี่ยงเบนคดี คู่กรณียอมรับในความผิดของตน มีการชดใช้ค่าเสียหายโดยตรงไปตรงมา ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างยอมรับซึ่งกันและกัน คดีจราจรจึงไม่ซับซ้อน สำนวนคดีจึงมีน้อย ลดงบประมาณของราชการไปมาก พนักงานสอบสวนมีเวลาทำสำนวนอื่นได้เต็มที่

ปัญหาอุปสรรคของข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพนักงานสอบสวนคดีจราจรเท่าที่มีอยู่ไม่สามารถที่จะบังคับใช้กฎหมายได้เต็มที่ ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคของพนักงานสอบสวนปัจจุบันที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ จึงเป็นเหตุที่มาของการทำวิจัยของผู้วิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะยกมาเป็นหลักกฎหมายที่ต้องมีการแก้ไข ดังนี้

ก. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อำนาจของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับคดีจราจรพนักงานสอบสวนมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐาน ดังนี้

มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

มาตรา 131/1 กรณีจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์ได้

มาตรา 132 เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการตรวจตัวผู้เสียหาย เมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา ตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสมควรใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ ลายเท้ากับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญาซึ่งรวมถึงคดีอุบัติเหตุจราจรด้วยคือ การรวบรวมพยานหลักฐานโดยการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การถ่ายภาพและทำแผนที่สถานที่เกิดเหตุ และพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์โดยการตรวจพิสูจน์วัตถุหรือเอกสารทางวิทยาศาสตร์ไว้ แต่ก็มีได้บัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการไว้โดยเฉพาะ

การรวบรวมพยานวัตถุในคดีอุบัติเหตุจราจร แหล่งที่พบพยานวัตถุ ได้แก่ สถานที่เกิดเหตุ ดังนั้นในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ได้พยานวัตถุโดยครบถ้วนสมบูรณ์ พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมพยานวัตถุ เช่น ร่องรอย เศษวัสดุอุปกรณ์ที่แตกกระจายตกหล่นอยู่ตามพื้นผิวถนนในที่เกิดเหตุ สภาพความเสียหายของรถที่ชน และทำการถ่ายภาพสถานที่และสภาพความเสียหายของรถไว้โดยละเอียด

ข. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอุบัติเหตุจราจรไว้เป็นการเฉพาะ บทบัญญัติส่วนใหญ่เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการใช้รถ สัญญาอนุญาตจราจรและเครื่องหมาย การใช้ทางเดินรถ การกำหนดความเร็วของรถ ประเภทและลักษณะของรถ ประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการจราจรและเป็นการกำหนดคดีกาหรือวิธีการใช้รถใช้ถนน แม้บทบัญญัติลักษณะ 18 ว่าด้วยอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานจราจร จะได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการว่ากล่าวตักเตือนและเปรียบเทียบปรับหากผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการว่ากล่าวตักเตือนหรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบได้ตามมาตรา 145 มาตรา 160 และมาตรา 160 ทวิ ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจเปรียบเทียบปรับหรือว่ากล่าวตักเตือนได้ แต่อำนาจดังกล่าวก็จำกัดอยู่ในความผิดตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจราจรทางบกเท่านั้น โดยในส่วนของความผิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจรรถเฉี่ยวชน ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานไว้แต่อย่างใด ทำให้เกิดปัญหาหลักหลั่นในทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนในแต่ละคดีและยังมีผลกระทบต่อไปถึงคุณภาพและมาตรฐานในการสอบสวนคดีจราจรทางบกโดยรวมอีกด้วย (เสวก มณีภูต, 2552, หน้า 73-74)

ค. ประมวลระเบียบการเกี่ยวกับคดี ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะที่ 2 บทที่ 2 ข้อ 8 เมื่อคดีอาญาเกิดขึ้นได้ กำหนดให้พนักงานตำรวจผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนจำเป็นต้องไปสืบสวนและตรวจที่เกิดเหตุเพื่อให้ได้เห็นสถานที่เกิดเหตุหรือค้นคว้าวัตถุพยานหรือพยานบุคคลและทำแผนที่ที่เกิดเหตุ หากพบสิ่งที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในคดี หรือพยานบุคคลตรงไหนให้ระบุในแผนที่โดยชัดเจน ส่วนคดีเกี่ยวกับยานพาหนะชนกันก็จำเป็นที่จะต้องอาศัยที่เกิดเหตุ และแผนที่สังเขปเป็นหลักในการพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงที่จะต้องกระทำทุกเรื่อง (เสวก มณีภูต, 2552, หน้า 75)

ลักษณะที่ 2 บทที่ 2 ข้อ 10.1 กำหนดว่า “เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นเมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นจะต้องทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเอง เว้นแต่คดีสำคัญซึ่งพนักงานสอบสวนเห็นว่ามียุทธหรือหลักฐานซึ่งต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือกองวิทยาการเขตหรือวิทยาการจังหวัด ก็ให้พนักงานสอบสวนแจ้งกองพิสูจน์หลักฐานหรือกองวิทยาการเขตหรือวิทยาการจังหวัดในพื้นที่แล้วแต่กรณี เพื่อจัดเจ้าหน้าที่ไปทำการตรวจสอบที่เกิดเหตุและถ่ายรูปร่วมกับพนักงานสอบสวนในคดี (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 75) ดังต่อไปนี้

(1) คดีอุบัติเหตุรถชนแล้วหลบหนี รถชนคนขับแล้วคนขับหลบหนีหรือรถชนคนตายที่เป็นปัญหา (ถ้ามีตำรวจหน่วยอื่นถ่ายรูปแล้วก็ไม่ต้องแจ้ง)

ลักษณะที่ 8 การสอบสวน บทที่ 9 การทำแผนที่และการถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุ ข้อ 265 กำหนดว่าโดยปกติการทำแผนที่สถานที่เกิดเหตุเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะพิจารณาตามแต่ความจำเป็นในคดี เพื่อเป็นรากฐานแสดงความเข้าใจสถานที่เกิดเหตุ และเป็นประโยชน์แก่คดีนั้น ๆ คดีดังต่อไปนี้จำเป็นต้องทำแผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ ประกอบการสอบสวนแนวสำนวนเสนอทุกคดี (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 75) คือ

(2) คดีฆาตกรรมพาหนะ โคนบุคคลหรือทรัพย์สินในถนนหลวง

ข้อ 268 ได้กำหนดว่านอกจากจัดแผนที่สังเขปแล้ว พนักงานสอบสวนควรจัดให้มีการถ่ายรูปสถานที่เกิดเหตุและร่องรอยต่าง ๆ ประกอบเข้าไปในสำนวนเพื่อประโยชน์แก่คดีอีกชั้นหนึ่ง ถ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่าถ้าได้จัดการตรวจสอบที่เกิดเหตุและทำหลักฐานการพิสูจน์โดยอาศัยวิทยาการตำรวจเข้าช่วยเหลือแล้ว จะทำให้การพิสูจน์ความผิดแน่นอนขึ้นก็ให้ติดต่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจไปถ่ายรูปและตรวจสอบที่เกิดเหตุด้วยและให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กองวิทยาการที่จะทำการถ่ายรูปและตรวจสอบที่เกิดเหตุตามหลักวิชาการ (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 75)

จากบทบัญญัติในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ซึ่งได้กำหนดอำนาจและหน้าที่และวิธีปฏิบัติในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับคดีจราจร ยังมีข้อจำกัดอยู่บางประการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการพิจารณารวบรวมพยานหลักฐาน (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 77) ดังนี้

ปัญหาความไม่ละเอียดชัดเจนของบทบัญญัติกฎหมายและระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจ

ของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานไว้อย่างกว้างขวาง และแม้ประมวลกฎหมายการตำรวจเกี่ยวกับคดีจะได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมพยานวัตถุ โดยการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุมีมาตรการบังคับในทางกฎหมายที่ชัดเจน ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนเป็นผู้ไปทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและไปทำการถ่ายภาพเอง แม้ตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีจะได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนขอให้วิทยาการตำรวจเข้าช่วยเหลือในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและทำการถ่ายภาพในกรณี que เห็นว่าถ้าได้ทำการตรวจพิสูจน์โดยอาศัยวิทยาการตำรวจเข้าช่วยเหลือแล้ว จะทำให้การตรวจพิสูจน์ความมั่นคงแน่นอนขึ้น แต่ในทางปฏิบัตินั้นไม่ปรากฏว่าได้มีพนักงานสอบสวนของเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจเข้าช่วยเหลือในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และถ่ายภาพแต่อย่างใด ผลจากกฎหมายและระเบียบดังกล่าวข้างต้นที่ไม่มีความละเอียดชัดเจนและไม่มีสภาพบังคับ จึงทำให้การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานวัตถุและการถ่ายภาพของพนักงานสอบสวนไม่สามารถเก็บรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ในที่เกิดเหตุได้อย่างละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ อันมีผลต่อการพิจารณาทำความเข้าใจในทางคดีจราจรทางบก (เสวก มณี กุต, 2552, หน้า 77-78)

ปัญหาของการไม่มีผู้เชี่ยวชาญร่วมวินิจฉัยคดีจราจร

ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้วิเคราะห์พยานวัตถุ เช่น ภาพถ่ายความเสียหายของรถ ร่องรอยที่ปรากฏบนพื้นผิวถนน เศษวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่อยู่ ณ ที่เกิดเหตุ และให้ความเห็นตามหลักวิชาการทางนิติวิทยาศาสตร์ และประมวลระเบียบการเกี่ยวกับคดีได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งรถไปให้ผู้เชี่ยวชาญของกรมตำรวจทำการตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องกล ส่วนสำคัญของรถว่ามีส่วนใดบกพร่องใช้การได้ดีหรือไม่เพียงใดก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพยานผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น โดยในทางปฏิบัติในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนไม่ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนส่งพยานวัตถุต่าง ๆ ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์และนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาประกอบในสำนวนคดี (เสวก มณี กุต, 2552, หน้า 78)

ดังนั้น การรวบรวมพยานวัตถุและพยานผู้เชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับคดีจราจรของไทยจึงไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่แน่นอนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งการรวบรวมพยานหลักฐานคดีจราจรในแต่ละคดีจะมีความละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนแต่ละคนในการปฏิบัติหน้าที่ของกฎหมายและประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีมาใช้และสังเกตเห็นถึงประโยชน์ความสำคัญของพยานวัตถุและพยานผู้เชี่ยวชาญในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีจราจร อีกทั้งอำนาจของพนักงาน

สอบสวนในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานครอบคลุมคดีอาญาหลายประเภทและจำนวนคดีที่เกิดขึ้นมีจำนวนมาก ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการรวบรวมพยานหลักฐานคดีจราจรของพนักงานสอบสวน (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 78)

ซึ่งตามทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมที่กำหนดให้รัฐยึดแนวทางในการควบคุมอาชญากรรมโดยใช้วิธีหลักนิติธรรม ซึ่งในคดีจราจรเป็นคดีที่มีความซับซ้อน ยุ่งยาก ด้านการชี้ขาดว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายกระทำผิดทางกฎหมายจราจรทางบกคั้งนั้น โดยอาศัยหลักนิติธรรม รัฐจึงควรที่จะกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านคดีจราจรเข้าร่วมในการสอบสวนในกรณีดังกล่าว ถ้าหากได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ให้มีอำนาจหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุคดีจราจร แยกต่างหากจากพนักงานสอบสวนระดับสถานีตำรวจ เพื่อเป็นการคานอำนาจการรวบรวมพยานหลักฐาน และเป็นการแบ่งเบาภาระของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีภาระหน้าที่มากมายอาจจะทำให้ไม่มีเวลาและสมาธิในการหุ้มเทการแสวงหาพยานหลักฐานคดีจราจร และเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณี ๆ มีความเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญนี้อาจให้ประจำที่จังหวัดหากคู่กรณีไม่ไว้วางใจต่อพนักงานสอบสวนหรือคดีจราจรนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไป เกรงจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็ได้เรียกร้องไปยังจังหวัดเพื่อมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีจราจร ดังเช่นผู้เชี่ยวชาญของประเทศอเมริกาได้มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญเมื่อคดีขึ้นสู่ศาลจะเป็นการเพิ่มความเป็นธรรมให้คู่กรณีได้มากขึ้น

ผู้วิจัยจะขอยกคดีที่เกิดจากอุบัติเหตุบนถนน ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำเอาเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์หาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งถือเป็นพยานหลักฐานหรือพยานวัตถุที่สำคัญของคดี เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเป็นการค้นหาความจริงมากกว่าการจินตนาการว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งร่องรอยเหล่านี้สามารถใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์การเกิดอุบัติเหตุ ถ้าหากประเทศไทยนำมาใช้จะสามารถวินิจฉัยคดีจราจรได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 35) คือ

1. ร่องรอยที่ปรากฏบนถนนจากการเกิดอุบัติเหตุร่องรอยที่ไม่ได้เกิดโดยยางรถยนต์
2. ร่องรอยที่เกิดจากยางรถยนต์
 - ก. ร่องรอยที่ปรากฏบนถนนจากการเกิดอุบัติเหตุร่องรอยที่ไม่ได้เกิดจากยางโดยยางรถยนต์
 1. ชิ้นส่วนที่แตกหัก (Debris)
 - 1.1 ความเสียหายที่เกิดได้ทั้งรถ สิ่งสกปรก สี คราบสนิมน้ำมันเครื่อง ฯลฯ
 - 1.2 ชิ้นส่วนรถยนต์ ขอบยาง ชิ้นส่วนตัวรถ ชิ้นส่วนของคลัชชियางรถยนต์

1.3 ของเหลวในรถยนต์ น้ำจากหม้อน้ำ น้ำมัน น้ำมันเบรก น้ำยาลดความร้อน กรดจากแบตเตอรี่

1.4 ของเหลวจากสิ่งทีบรรทุกมา

1.5 วัสดุชิ้น เม็ดเล็ก ๆ ทีบรรทุกมา

1.6 สินค้าทีบรรทุกมา

1.7 วัสดุสิ่งของบนถนน

1.8 เศษผ้า

1.9 เลือดคน เลือดสัตว์

2. ความเสียหายทีเกิดขึ้นกัถนนและสิ่งรอบข้าง

2.1 วัสดุข้างทางทีถูกชนเสียหาย

2.2 วัสดุข้างทางทีถูกเฉี่ยวชน

2.3 รวากันขอบทางถูกชนเสียหายหรือกำแพงแบ่งแนวกึ่งกลางถูกชน

2.4 รอยลื่นไถลของคนเดินถนน

2.5 หลุมบนถนน

2.6 กองของสิ่งของวัสดุต่าง ๆ

2.7 รอยเท้า

3. ร่องรอยทีเกิดจากโลหะทีมีอยู่ต่อบนถนน

3.1 รอยครูดบนผิวถนน

3.2 รอยถลอกบนผิวถนน

3.3 ผิวถนนทีหลุดออกเป็นแผ่น

3.4 รอยเจาะบนผิวถนน

3.5 รอยแฉะเป็นร่องยาวบนผิวถนน

3.6 รอยย่นบนวัสดุนุ่ม ๆ

4. รอยพิมพ์ของยางรถยนต์ (รอยยางไม่ลื่นไถล)

4.1 รอยของยางรถทีติดอยู่กัถนน

4.2 รอยกดของยางรถทีกดลงบนพื้นผิวนุ่ม

4.3 คราบดินหรือสิ่งสกปรกจากล้อรถติดอยู่กับนถนน

5. รอยไถล (รอยยางลื่นไถล ล้อยางไม่หมุน)

5.1 รอยกดตามพื้นผิว

- 5.2 ยางรถกดเป็นรอยบนพื้นผิวที่หยาบขรุขระ
- 5.3 รอยขีด
- 5.4 รอยยางที่กวาดไปบนถนนที่เปียก
- 5.5 รอยปาดบนพื้นผิวที่นุ่ม
- 5.6 รอยปาดบนพื้นผิวยางมะตอยที่นุ่ม
- 5.7 รอยป้ายของยางรถที่ได้รับความร้อน
- 5.8 รอยครูดของยางขณะที่เกิดการชนกัน
- 5.9 ร่องบนพื้นผิวนุ่ม ๆ (ล้อถูกล้อค)
- 6. รอยครูด (ยางรถหมุน และ โถงตัว)
 - 6.1 รอยครูดที่เกิดจากยางที่ลมยางอ่อน
 - 6.2 รอยครูดที่เกิดจากยางที่มีความดันในลมยาง
 - 6.3 รอยครูดไปด้านข้าง
 - 6.4 รอยครูดที่ผสมกันหลายแบบ
 - 6.5 รอยครูดของยางที่ไม่มีลม (ยางแบน)
 - 6.6 รอยครูดของยางขณะเกิดการชนกัน
 - 6.7 ร่องบนพื้นผิวนุ่ม (ล้อไม่ถูกล้อค)

ข. ร่องรอยที่เกิดจากยางรถยนต์ในฐานะพยานวัตถุ รอยโถง คือ ร่องรอยที่สามารถพบได้บนถนน ทำให้เกิดขึ้น โดยรถยนต์ ที่ทำให้ล้อไม่หมุนในแบบปกติ เพราะว่าการใช้เบรคอย่างรุนแรงมากพอที่จะทำให้ล้อรถถูกล้อค ล้อของรถยนต์อาจจะถูกล้อค เพราะได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกรถชน ล้อที่หมุนได้อย่างอิสระก็อาจทำให้เกิดรอยโถงได้ ถ้าล้อของรถกำลังสไลด์ตัวออกไปด้านข้าง นั่นคือเป็นเส้นขนานกับแกนเพลลาของรถ ร่องรอยที่เกิดขึ้น โดยล้อของรถยนต์ ทั้ง โถงตัวและล้อยังหมุน จะต้องทำการอธิบายกันต่อไป ภายใต้หัวข้อของรอยครูด รอยพิมพ์ของยางสามารถเปลี่ยนเป็นรอยโถง ขณะที่ล้อเริ่มหยุดหมุนภายใต้การทำงานของเบรค รอยโถงสามารถเปลี่ยนเป็นรอยพิมพ์ของล้อยาง รอยครูดจะเปลี่ยนเป็นรอยโถงขณะที่ล้อล้อคจากการใช้เบรคและหยุดหมุนเพียงชั่วครู่ เป็นจังหวะเดียวกับที่รถ โถงตัวไปด้านข้าง (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 36)

รอยโถง 9 แบบที่แตกต่างกันที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างรวดเร็ว จากผู้ทำการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญ การเกิดขึ้นของร่องรอยแต่ละแบบจะมีเงื่อนไขที่ชัดเจน รอยโถงของ

ยางรถยนต์มักจะมีรูปแบบอย่างน้อย 2 รูปแบบในหนึ่งร่องรอย ซึ่งบางครั้งอาจจะเป็น 3-4 รูปแบบ ดังนั้นร่องรอยทั้งหมดประกอบด้วยร่องรอยแบบต่าง ๆ หลายแบบ (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 37)

รอยบดกับพื้นถนนเป็นที่รวบรวมร่องรอยจุดขีดทั้งหลาย บางรอยใหญ่เป็นรอยขีดของกรวดเม็ดเล็กหรือก้อนหิน กรวด เศษแก้ว และเศษเหล็กชิ้นเล็ก ๆ ที่ฝังอยู่ในเนื้อยางหรือในร่องยาง และบดทับไปบนพื้นหรือถูกลากไปกับพื้นถนนเป็นรอยปรากฏอยู่บนพื้นทั้งพื้นเปียกและพื้นแห้งที่มีพื้นผิวที่แข็ง และไม่ลื่นจากการจราจร พบได้ง่ายบนพื้นซีเมนต์และพื้นที่ปูด้วยอิฐ เมื่อเนื้อยางเย็นเกินกว่าจะทำให้เกิดรอยใหม่ของยาง จะเกิดเป็นรอยไถลและยากที่จะมองเห็นในภาพถ่าย ร่องรอยจะยังคงอยู่แม้ว่าพื้นจะเปียกหรือแห้ง จะคงอยู่ให้เห็นได้เป็นเวลานาน บนพื้นที่แฉะมาก ๆ ก็สามารถทำให้เกิดรอยแบบนี้ได้ (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 37)

รอยยางบดกับพื้นถนน คือ ที่รวบรวมร่องรอยที่เกิดจากยางรถยนต์ติดอยู่บนพื้น ซึ่งเป็นชั้นของหน้ายาง ไม่ถูกกับพื้นผิวที่เป็นกรวดเล็ก ๆ เกิดขึ้นในขณะที่ยางยังร้อนไม่พอ ที่จะทำให้อายุขาดเป็นทางยาว มักจะเกิดขึ้นบนพื้นผิวที่แห้งแข็ง ผิวหน้าประกอบด้วยกรวดละเอียด ร่องรอยนี้คงทนต่อสภาพอากาศ แต่ไม่คงทนต่อสภาพการจราจร พื้นผิวที่เป็นคอนกรีตและพื้นที่ปูด้วยอิฐใหม่ ๆ หรือพื้นผิวที่เป็นบล็อกหินแกรนิต ร่องรอยนี้อาจจะเกิดขึ้นขณะที่พื้นผิวยังเปียกอยู่ แต่ก็มองเห็นได้ยาก ผงของยางอาจจะมองดูเหมือนกับฝุ่นสีดำ เกิดจากยางของรถยนต์ขณะที่เริ่มไถลไปบนพื้นผิวนั้น ฝุ่นยางสีดำจะเปลี่ยนเป็นควันในขณะที่ยางหมุนจนเกิดความร้อน หรือเปลี่ยนเป็นไอน้ำ ถ้าบริเวณนั้นมีความชื้นบนพื้นผิว ฝุ่นดินที่สะสมอยู่ในร่องยางอาจจะหลุดออกเป็นรอยฟากของยางตรงส่วนปลายสุดของรอยไถล เมื่อล้อรถยนต์หมุนไป รอยไถลแบบนี้จะเงาสระทอน ยากที่จะมองเห็นหรือถ่ายภาพฝุ่นของยางอาจจะติดไปกับรอยนิ้วมือที่ขึ้น ๆ ร่องรอยแบบนี้จะคงอยู่เพียงไม่กี่นาทีหรือไม่ก็ชั่วโมง ลมและน้ำสามารถพัดให้ขึ้นยางเล็ก ๆ กระจายไปและการจราจรก็ทำให้ฝุ่นเหล่านี้กระจายหายไปอย่างรวดเร็ว (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 37)

3. รอยถู คือ พื้นผิวที่สะอาดกว่าบริเวณโดยรอบ ซึ่งจากการไถลของยางที่ไปลบนหรือเคลื่อนย้ายฝุ่นสกปรกบนพื้น สามารถพบได้บนพื้นแข็ง นุ่มแต่มีผิวที่ลื่นสกปรก เมื่อยางรถยนต์ที่เย็น ๆ ไถลไปบนนั้น รอยถูเหล่านี้โดยมากพบบนพื้นคอนกรีตที่มีผิวจราจรแบบขัดมัน ร่องรอยแบบนี้จะเห็นเป็นเงาสระทอน มองเห็นได้ยากและไม่สามารถถ่ายภาพได้ นอกจากใช้แสงสว่างตรงไปที่รอยนั้นบนพื้นเปียกจะเกิดได้ยากมาก เพราะสิ่งสกปรกบนพื้นจะกลายเป็นรอยป้ายเป็นทาง รอยถูแบบนี้คงอยู่ได้ไม่นานนัก พื้นก็จะถูกทำให้สกปรกอีก (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 37)

4. รอยกวาดเป็นบริเวณกว้าง เป็นที่ที่เกิดการไถลตัวของยาง ถูไปกับพื้นผิวที่มีความชื้นเคลือบอยู่เป็นทางยาว เกิดขึ้นบนผิวที่เหมือนกับพื้นผิวที่เกิดรอยถู ต่างกันคือ พื้นผิวต้อง

เปียก ถ้าพื้นผิวและยางอ่อนและความชื้นที่เคลือบอยู่มีไม่มากนัก รอยที่เป็นทางอาจจะแห้งพอที่จะติดไฟขึ้นได้ เห็นได้ง่ายมากแต่ไม่คงทน หายไปได้ง่าย มักจะหายไปก่อนที่จะถ่ายภาพได้ทัน ถ้าความชื้นที่เคลือบอยู่มีปริมาณมาก ๆ และรถถอยหลังไปบนพื้นที่แห้ง หรือถ้าฝนกำลังตกเป็นเรื่องยากที่ผู้ตรวจสอบจะไปถึงที่เกิดเหตุ ขณะกำลังเกิดรอยกวาด บางครั้งยากที่จะแยกรอยกวาดแบบนี้ ออกจากรอยที่เกิดจากการหมุนของล้อรถที่มีการเคลื่อนที่ไปเพียงเล็กน้อยบนพื้นที่มีความชื้นเพียงเล็กน้อย (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 38)

5. รอยป้ายของวัตถุมี ๆ เช่น หิมะ โคลนหรือของเหลวที่หกอยู่บนถนนที่มีผิวราบเรียบ หรือกระจายออกจนทั่ว โดยการไถลตัวของยางรถยนต์ มักเกิดขึ้นบนถนนที่ปกคลุมด้วยหิมะ หิมะใกล้ละลายหรือโคลน ร่องรอยแบบนี้บางครั้งสามารถพบได้ที่บริเวณกันของร่องรอยแบบเป็นราง ที่เกิดจากล้อรถยนต์บนขอบทาง มักจะมองไม่เห็นรูปแบบของดอกยาง เพราะร่องในดอกยางจะเต็มไปด้วยวัสดุที่นุ่ม ๆ ร่องรอยจะยังคงอยู่นานเท่าที่พื้นที่บริเวณนั้น ไม่ถูกรบกวน แม้ว่าวัสดุ นั้น ๆ จะแห้งไปแล้วที่จุดสิ้นสุดของร่องรอย มักจะเป็นรอยพิมพ์ของยางที่เป็นจุดที่ล้อยางเริ่มหมุนออกไปและสลัดวัตถุที่ติดมากับร่องยางออก รอยปาดแบบนี้สามารถเห็นได้ชัดเจน ยกเว้นบนน้ำแข็ง และบนหิมะที่แข็งตัว (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 38)

6. รอยปาดบนวัตถุที่นำมาจากน้ำมันดิบ ยางมะตอยหรือน้ำมันดิบส่วนเกินมักจะอุ่น กระจายอยู่ทั่วหรือแผ่กระจายออกไปโดยการไถลตัวของยางรถยนต์ พบได้บนรอยปะของพื้นถนน ในขณะเวลาที่อากาศร้อนและตรงที่มีเศษเกินของยางมะตอยหรือน้ำมันดิบพ่นลงไปบนถนน รอยปาดของยางมะตอย มักเกิดขึ้นจากความร้อนของการเสียดสี เนื่องจากการไถลตัวของยางรถยนต์ ลักษณะของรอยปาดคือ แฉกเล็ก ๆ ของยางมะตอยที่ติดขึ้นมาอยู่กับยางรถยนต์จากบริเวณรอยต่อของพื้นและปาดไปบนผิวหน้าของก้อนหิน ดังนั้นจึงสามารถบอกทิศทางของการไถลตัว บนรอยไถลที่ ยาง และอากาศค่อนข้างร้อน รอยปาดจะหนาและรอยต่อเนื่อง แต่มักจะเห็นจำนวนของสันของดอกยางเป็นขอบของรอยยางให้เห็น เหมือนรอยปาดเป็นร่องรอยที่เห็นได้ทั่วไป ผู้คนจะพูดเกี่ยวกับ ร่องรอยนี้ได้อย่างไร เมื่อมีคนพูดว่าเขาเห็นรอยไถล รอยปาดที่ยางมะตอยจะเห็นได้ชัดเจนมาก แม้ใน ภาพถ่ายและร่องรอยอาจจะคงอยู่ได้นานเป็นเดือน แม้จะเป็นบริเวณที่มีการจราจรผ่านไปมา ร่องรอยนี้อาจจะอยู่ได้เพียงไม่กี่วัน หรืออาจจะถูกกลบทับด้วยร่องรอยอื่น ๆ หรือรอยพิมพ์ยางรอย อื่นที่เกิดอุบัติเหตุใกล้ ๆ กันใน ภายหลัง รอยแบบนี้จะพบบนพื้นที่เปียกน้ำ เพราะน้ำจะทำให้ อุณหภูมิโดยรอบต่ำทำให้ยางมะตอยไม่ละลาย และเป็นเหมือนตัวหล่อลื่นระหว่างยางและถนน (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 38)

7. รอยปาดจากยางรถยนต์ ยางที่ละลายจากยางรถยนต์หรืออาจจะเป็นสารที่ละลายได้จากถนนเกิดเนื่องจากการไถลตัวของยาง มักจะเกิดขึ้นบนพื้นถนนที่เป็นคอนกรีต หรือถนนปูนด้วยอิฐ อาจเกิดขึ้นบนถนนที่เป็นพื้นคอนกรีตผสมยางมะตอย ซึ่งรอยปาดไปปรากฏบนผิวหน้า ต้องใช้อุณหภูมิที่สูงมากกว่าจะทำให้ยางละลาย ดังนั้นรอยปาดบนถนนที่เป็นคอนกรีตผสมยางมะตอยคือรอยปาดจากยางมะตอย (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 39)

8. รอยถูแรง ๆ ขอบยางรถยนต์ขณะเกิดการชนกัน ในขณะที่อยู่ในภาวะคับขันที่จะนำไปสู่การชนกันจะเกิดความเสียหายขึ้นที่ล้อของรถยนต์ และทำให้รถเลี้ยวไม่ได้ในเวลาเดียวกัน การชนกันมักจะสร้างแรงเป็นแรงกดที่มีมากกว่าปกติกดลงบนถนน ดังนั้นถ้ารถยนต์กำลังเคลื่อนที่ในเวลาช่วงขณะหนึ่งในตอนนั้นจะเกิดการเสียดสีกันอย่างแรงระหว่างยางรถยนต์กับผิวของถนน ซึ่งเป็นผลให้เกิดรอยถูเหมือนยางลบหรือรอยปาด ซึ่งเป็นรอยที่ยางรถยนต์อยู่ในภาวะคับขันที่สุด อาจจะไม่มียอรรอยของยางที่อื่นอีก และร่องรอยที่เกิดขึ้นอาจจะไม่เด่นชัดต้องใช้การค้นหาอย่างระมัดระวังตรงไหนก็ตามที่มีการชนกันอย่างรุนแรงจะเป็นตำแหน่งที่ล้อรถยนต์ลื้อจากการถูคของชิ้นส่วนรถยนต์ รอยถูของล้อยาน่าจะใช้เป็นจุดสังเกตของการชนรวมถึงรถบรรทุกด้วยเพราะน้ำหนักของรถที่มีมากกว่า (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 39)

9. ร่องรอยหรือร่องดินเป็นรอยกดลงบนพื้น แล้วถูกไถลากไปเป็นทางเกิดขึ้นโดยล้อที่ไถลตัวไปจะมีกองเศษวัสดุ ดิน กรวด กองอยู่สองข้างทางของร่องและตรงปลายสุดของร่อง มักเกิดขึ้นบนพื้นดิน กรวดเม็ดเล็ก ๆ ที่อยู่บนไหล่ทาง หรือด้านข้างถนนและในหิมะ ถ้าดินมีความชื้นมากและมีความเหนียว แต่ถ้าร่องแบบนี้เกิดขึ้นบนพื้นกรวดจะไม่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นร่องรอยแบบใด ร่องดินหรือร่องกรวดบางครั้งเป็นการยากที่จะบอกความแตกต่างกับร่องที่เกิดจากการหมุนของล้อรถ ร่องดิน ร่องกรวด สามารถเห็นได้ชัดเจน ถ่ายภาพได้ง่ายและอาจจะอยู่เป็นเดือนหรือเป็นปี ถ้าพื้นที่นั้น ๆ ไม่ถูกรบกวน (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 39)

รอยไถลเป็นแนวโค้งมักจะค่อย ๆ ไถลไปข้างหน้า จากขอบทางของถนนซึ่งมักจะเป็นเนินขึ้นมา ร่องรอยเหล่านี้อาจจะเริ่มเกิดขึ้นจากการเบรกที่ไม่สมดุลหรือแรงดึงจากถนน อาจจะเกิดเมื่อรถกำลังเลี้ยวกลับหรือเกิดการหักพวงมาลัยรถยนต์ก่อนเบรกจะลื้อคล้อ ล้อของรถยังคงหมุนอยู่ในขณะที่รถกำลังไถลตัวไปรอยไถลเป็นแนวโค้งอาจจะเกิดขึ้นได้จากเมื่อรถกำลังอยู่ในอุบัติเหตุรถชน แต่รอยไถลแบบโค้งมักจะเกิดเป็นรอยโค้งแยกออกไป ซึ่งจะอธิบายในภายหลัง รอยโค้งที่เป็นรอบของยางอาจจะหมายถึงล้อของรถถูกลากขณะรถได้รับความเสียหายกำลังถูกเหวี่ยง (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 41)

ความคงทนของร่องรอย รอยไถลต่าง ๆ จะอยู่ได้นานแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ร่องรอยถูกเช็ดออก ถูกลบออกหรือถูกปกคลุมจากบางอย่าง (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 41) เช่น

- (1) การจราจร ซึ่งทำให้เกิดร่องรอยอื่น ๆ มากมาย
- (2) รอยเท้า รอยเท้าของผู้มางู ผู้ที่ผ่านไปมา พยานในอุบัติเหตุ แม้แต่ตัวผู้

ตรวจสอบ

- (3) ฝนหรือหิมะ ซึ่งจะชะล้างไปอย่างรวดเร็ว หรือปกคลุมร่องรอยต่าง ๆ
- (4) ลมและแสงอาทิตย์ ซึ่งทำให้แห้งหรือพัดบางอย่างไป รอยไถลที่ถูกทำให้เปียกหรือลบเลือนขึ้นส่วนบางอย่างไป
- (5) ผู้คน ซึ่งบางครั้งตั้งใจเช็ดออก หรือปาดทับรอยไถล เพื่อทำให้ร่องรอยนั้น ๆ ใช้เป็นหลักฐานไม่ได้

(6) รอยไถลอื่น ๆ โดยเฉพาะที่ป้ายจอดรถ หรือป้ายสัญญาณจราจรอื่น ๆ อาจจะถูกปกคลุมหรือทำให้สับสนในอุบัติเหตุอื่น

ร่องรอยที่ไม่ได้เกิดจากยางรถยนต์ในฐานะพยานวัตถุ

รอยครูดเป็นร่องรอยที่พบบนถนน เกิดจากล้อรถยนต์ที่ไถลตัวหรือครูดไปกับพื้น ขณะที่ล้อรถยังคงหมุนอยู่ ร่องรอยลักษณะนี้มีหลายแบบ

1. รอยครูดที่เกิดจากการลดความเร็ว
2. รอยครูดที่เกิดจากการเร่งความเร็ว
3. รอยครูดไปด้านข้าง เลี้ยวหักมุม
4. รอยครูดที่เกิดร่วมกัน
5. รอยครูดที่เกิดจากยางที่มีลมยางอ่อน
6. รอยครูดบนพื้นของยางขณะชนกัน
7. ร่องทางรถบนพื้นผิวนุ่ม

รอยยางในฐานะที่เป็นพยานวัตถุ รอยยางไม่อาจจะคงอยู่ได้นานและไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ถ้ารอยยางนี้จะถูกใช้เป็นหลักฐานของสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่องกับอุบัติเหตุ ดังนั้นควรต้องมีบางสิ่งบางอย่างเพื่อบันทึกร่องรอยนั้น การบันทึกที่สร้างขึ้นต้องชัดเจนและสมบูรณ์ การจดบันทึกและภาพถ่ายที่สร้างขึ้นในขณะนั้น ณ ที่เกิดอุบัติเหตุ คือ วิธีที่ดีที่สุด

การวิเคราะห์รอยไถล ตรวจสอบหาจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของรอยไถล สำหรับล้อรถยนต์แต่ละล้อและรอยช่องว่าง ทั้งหมดในรอยไถลเกือบทั้งหมด ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน

1) ส่วนที่ชัดเจนหรือส่วนที่ไม่มีปัญหา สามารถใช้ส่วนดังกล่าวในศาลในฐานะที่มีเหตุผลแน่ชัด สิ่งนั้นอาจจะเป็นรอยป้ายสีคำ ซึ่งสามารถเห็นจากระยะ 50 ฟุต ห่างออกไปหรือเห็นเป็นรอยเงาสว่างเท่าที่จะเห็นได้ถ้ามองอย่างใกล้ชิดมาก

2) ส่วนที่ไม่เด่นชัด ซึ่งอาจจะเป็นส่วนที่ถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับการลื่นไถล สิ่งเหล่านี้มักจะอยู่ที่บริเวณจุดเริ่มต้นหรือบริเวณจุดสิ้นสุดของรอยที่ชัดเจน ล้อของรถยนต์เกิดจากการลื่นไถลหรืออยู่บนตำแหน่งของการลื่นไถล แต่ไม่สามารถที่จะพิสูจน์สิ่งนั้นจากร่องรอยที่ปรากฏอยู่บนถนน

ส่วนที่ชัดเจนและส่วนที่ไม่เด่นชัด จะใช้ร่วมกันในการอธิบายอุบัติเหตุ กำหนดขอบเขตของร่องรอยทั้งสองแบบในแต่ละรอยไถล ก้อนหิน แขนงไม้ เหยี่ยว ดินสอหรือวัตถุอย่างอื่นที่จะชี้ว่าจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของร่องรอยทุก ๆ ร่องรอย ซึ่งยังชัดเจนและสมบูรณ์ วิธีนี้จะช่วยในการวัดระยะร่องรอยที่ซับซ้อนและทำให้คุณวัดระยะได้อย่างรวดเร็วในกรณีที่มีความสำคัญหรือกรณีที่มีความซับซ้อนให้ทำแผนภาพเพื่อแสดงให้เห็นขนาดและขอบเขตรอยไถล (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 44)

ร่องรอยที่เกทับกัน ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากรอยไถลของล้อหลังเกทับจุดเริ่มต้นของรอยไถลของล้อหน้า นั่นคือ ล้อหลังด้านซ้ายไปหยุดที่จุดเริ่มต้นของล้อหน้าซ้าย จุดสิ้นสุดการไถลของล้อหลังและจุดเริ่มต้นของล้อหน้าจะติดกัน โดยการเกทับกัน แต่ถ้าสังเกตอย่างระมัดระวังมักจะพบรอยที่เป็นจุดหยุดของล้อหลัง เพราะรอยนี้จะอยู่ส่วนบนสุดและมักจะมีรอยแยกออกด้านใดด้านหนึ่ง รอยปาดเป็นเงาของล้อหน้ามักจะถูกทับด้วยรอยปาดของล้อหลัง หากวัดระยะยาวทั้งหมดรอยไถลที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อที่จะหาระยะทางที่รถไถลตัวไปและเป็นความผิดพลาดอย่างยิ่งเพราะไม่มีล้อใดเลยที่ไถลไปได้ไกลขนาดนั้น จะต้องลบออกด้วยความยาวพื้นฐานของรถโดยปกติเท่ากับ 10 ฟุต ออกจากความยาวทั้งหมดที่วัดได้เพื่อหาระยะทางที่รอยไถลไป (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 44)

รอยยางคู่ รอยไถลของล้อรถยนต์ที่มียางคู่ วิธีการวัดจะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับรอยไถลของล้อเดี่ยว การวัดระยะทำขึ้นเพื่อให้ทราบระยะไถลของล้อรถ ยางรถยนต์สองเส้นบนล้อเดี่ยว ทำให้เกิดรอยไถลสองร่องรอย แต่จะนับเป็นหนึ่งรอยไม่ใช่แยกกัน สำหรับล้อที่มียางคู่ให้วัดร่องรอยที่มีความยาวที่สุดสำหรับล้อ 1 คู่ นั่น การวัดจะวัดจากจุดเริ่มต้นของรอยไถลที่เกิดจากยางเมื่อเริ่มการไถลตัวจะเห็นเป็นร่องรอยไปจนถึงจุดไถลที่สุดของการไถล โดยที่ยางแต่ละเส้นยังอยู่บนล้อ ถ้ารถบรรทุกที่มีรถพ่วงหรือรถพ่วงเล็ก อาจจะมีหกล้อหรือมากกว่านั้นที่สัมผัส

กับพื้นถนน วัดระยะและบันทึกแยกรอยไถที่เกิดขึ้นทั้งหมดของแต่ละล้อ (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 45)

รถมอเตอร์ไซค์และสกูเตอร์ก็สามารถทำให้เกิดรอยไถได้แยกการพิจารณาวัดระยะและบันทึกรอยไถของแต่ละล้อ บันทึกข้อมูลของล้อแต่ละล้อ วัดและจดบันทึกขนาดของรอยไถหรือร่องรอยที่เกิดขึ้นจากล้อแต่ละล้อ แบบฟอร์มนี้จะใกล้เคียงกับแบบฟอร์มสำหรับ ซึ่งมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะนำมาใช้ในที่นี่เป็นบันทึกของรอยไถบนส่วนหนึ่งของแบบฟอร์มนั้น แสดงให้เห็นร่องรอยที่ชัดเจนและร่องรอยที่ยังไม่เด่นชัดแยกออกจากกัน โดยใช้เครื่องหมายระหว่างรอยทั้งสองในแต่ละกรณีให้ระบุล้อรถนั้นเป็นร่องรอยด้านซ้ายจากร่องรอยแสดงให้เห็นว่า ล้อหน้าด้านขวาของรถยนต์ทำให้เกิดร่องรอยที่ชัดเจนเห็นเป็นรอยปาดที่เป็นเงาสว่างที่เริ่มต้นประมาณ 28 ฟุต แต่ไม่สามารถทำให้แน่ใจว่าเป็นรอยป้ายแบบเป็นเงา (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 45)

การถ่ายภาพคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก

ในคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก ภาพถ่ายจะถูกใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทั่วไป และยังใช้เป็นพยานหลักฐานในศาล ภาพถ่ายจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ดังนั้นผู้รวบรวมหลักฐานควร จะรู้วิธีการถ่ายภาพในคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 46)

ในประเทศสหรัฐอเมริกาคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก จะใช้การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตามระบบ FBI ซึ่งพนักงานสอบสวนไม่มีหน้าที่ในการถ่ายภาพ แต่จะมีผู้รับผิดชอบในการถ่ายภาพ โดยเฉพาะจะเป็นการถ่ายภาพ โดยอาศัยความรู้พิเศษซึ่งแตกต่างจากประเทศไทย พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้รวบรวมหลักฐานทุกอย่างและรวมทั้งการถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุด้วย (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 46)

การถ่ายภาพเป็นวิธีการง่าย ๆ ในการบันทึกข้อเท็จจริง ซึ่งประโยชน์ของภาพถ่ายสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ในการสอบสวนเกี่ยวกับคดีอุบัติเหตุ (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 46-47) ดังนี้

1. ภาพถ่ายสามารถอธิบายได้ดีกว่าการใช้ตัวอักษร ในกรณีตัวอย่างเป็นจำนวน มากรายงานแต่ละฉบับมีจำนวนหน้าเป็นร้อยหน้า อาจจะใช้เวลาเป็นวันในการจัดทำ บ่อยครั้งที่ไม่สามารถบรรยายความเสียหายที่เกิดขึ้นกับยานพาหนะได้ดีเท่ากับภาพถ่าย เช่น รอยครูดบนถนน หรือเศษสิ่งสกปรกบนร่างกาย และรูปแบบของรอยแตกของกระจกหน้ารถ ดูเหมือนจะเป็นการทำ ทายของการบรรยายรายละเอียดด้วยตัวอักษร

2. พิสูจน์ความถูกต้องของการรายงาน รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอุบัติเหตุ อาจจะถูกตั้งคำถามเพื่อหาสาเหตุหลาย ๆ ด้าน ภาพถ่ายจากอุบัติเหตุน่าจะช่วยพิสูจน์ความถูกต้องของรายงานได้

3. การจดบันทึกเกี่ยวกับสิ่งของ อาจะหลงลืมรายละเอียด ในขณะที่มีความตื่นเต้นเกี่ยวกับการสอบสวน ความสับสนและการเร่งรีบในการทำงานจะเป็นตัวบดบัง การสังเกตเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งบุคคลอื่นต้องการทราบเกี่ยวกับสิ่งนั้นในภายหลังในขณะที่สสารหรือวัตถุบางอย่างที่เสื่อมสภาพเร็วต้องได้รับการดูแล ชิ้นส่วนหลายอย่างที่ต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ห้มากกว่านี้ได้สูญหายหรือเสื่อมสภาพไป ภาพถ่ายจะสามารถบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุ ดังนั้น ถ้าในภายหลังที่ต้องการก็สามารถค้นหาบางอย่างที่คุณพลาดไปในตอนแรก

4. ช่วยบันทึกความจำในสิ่งที่เห็นไม่มีใครสามารถที่จะจดจำรายละเอียดทุกอย่างได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งขณะที่เขาอาจจะต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอุบัติเหตุในกรณีอื่น ๆ ด้วย

การใช้ภาพถ่ายเกี่ยวกับอุบัติเหตุจะขึ้นอยู่กับแนวทางของผู้ตรวจสอบจะต้องการให้เป็นภาพถ่าย อาจจะเป็นไปตามความต้องการของฝ่ายอัยการ โจทก์ เพื่อให้เกิดคำตัดสินทางกฎหมายต่อการกระทำผิด ซึ่งมีผลให้เกิดอุบัติเหตุ ภาพถ่ายจะถูกใช้ในการวิเคราะห์หาหลักฐานเพื่อการเรียกร้องสิทธิในความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุทั้งในและนอกศาล ภาพของความเสียหายในหนังสือพิมพ์หรือการสื่อสารด้านอื่น ๆ ช่วยให้ประชาชนระมัดระวังปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจร

ตัวอย่างการถ่ายภาพ

1. ภาพถ่ายที่ดีจากระยะที่มองเห็นสามารถมองวัตถุเป้าหมายได้ชัดเจน แสดงให้เห็นความละเอียด ความกว้างของถนน มุมของการชน ส่วนภาพถ่ายที่ไม่ดี ไม่ควรใกล้เคียงในที่จะแสดงให้เห็นหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ของอุบัติเหตุ จะเห็นเพียงแต่เกิดอะไรขึ้น แต่ไม่สามารถมองได้ว่าทำไมถึงเกิดขึ้นและเกิดขึ้นได้อย่างไร

2. ภาพถ่ายที่ดี ควรถ่ายทั้ง 4 ด้านของรถยนต์ที่เสียหาย

3. ในกรณีเกิดรอยครูดบนพื้นถนน เราควรถ่ายภาพด้านล่างของรถ เพื่อแสดงให้เห็นว่าชิ้นส่วนใดที่องรถถูกระแทกกับพื้นถนน

4. ภาพถ่ายที่ดีที่แสดงการเสียหายหรือตำแหน่งสุดท้ายของรถยนต์ ควรบอกให้ผู้คิดขวางอยู่หลีกไปก่อนที่จะถ่ายภาพ

หลักนิติวิทยาศาสตร์

ในประเทศสหรัฐอเมริกาปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญจะนำเอาเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ทางวิศวกรรมยานยนต์มาใช้ประกอบในการค้นหาและอธิบายถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ เช่น นำกล้องควบคุมความเร็วต่าง ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ความเร็วของของรถยนต์ในขณะที่เกิดเหตุ ซึ่งกล้องควบคุมความเร็วนี้สามารถอ่านแปลความเร็วก่อนเกิดเหตุ 5 วินาที ทำให้สามารถวิเคราะห์ความเร็วก่อนชนได้ นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกายังนำระบบดาวเทียมมาติดตั้งรถยนต์ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความเร็วของเส้นทางเดินทางของรถยนต์ได้ นอกจากนี้ยังมีเทคโนโลยีการใช้กล้องถ่ายภาพประกอบกับข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ถ่ายภาพความเสียหายของรถประเภทนั้น ๆ พร้อมถ่ายร่องรอยบนพื้นถนนในบริเวณจุดเกิดเหตุ แล้วนำข้อมูลนั้นให้ระบบโปรแกรมประมวลผลสามารถสร้างภาพถ่ายของการเกิดเหตุได้ เช่น

ความรู้ทางด้านวิศวกรรมยานยนต์ จะบอกถึงข้อมูลจำเพาะของรถยนต์แต่ละประเภทต่าง ๆ กัน

1. ขนาดและสัดส่วนตัวถัง จะบอกถึงความกว้าง ยาว สูง ระยะทางของล้อหน้าถึงล้อหลัง และน้ำหนักของรถยนต์แต่ละชนิด สามารถนำมาคำนวณความเร็วของรถยนต์และระยะเบรกของรถยนต์แต่ละชนิดได้

2. ระบบเกียร์ และตำแหน่งของเกียร์และอัตราทดรอบของเกียร์ หากสามารถทราบภายหลังจากเกิดเหตุผู้ขับขี่ใช้เกียร์ใดอยู่ ก็จะทราบถึงความเร็วของรถยนต์คันนั้น เช่น รถยนต์อีซูซุ รุ่น ขนาด แรงม้า มีรอบเครื่องยนต์สูงสุด ใช้เกียร์กระปุก

หากขณะเกิดเหตุรถบรรทุกอยู่ในระหว่างเกียร์ที่ 4 โดยมีอัตราความเร็วสูงสุดบนทางราบ 112 กิโลเมตร/ ชั่วโมง สามารถนำไปประยุกต์ในการพิจารณาว่าผู้ขับขี่ในขณะนั้นใช้ความเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนดหรือไม่

3. อุปกรณ์บันทึกความเร็วระยะทางและเวลาการใช้รถในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา พบปัจจุบันรถบรรทุกสินค้าอันตราย โดยสารปรับอากาศ รถบรรทุกสินค้าที่มีมูลค่าสูงจะติดตั้งเครื่องเทคโนโลยีกราฟไว้ที่บริเวณกลางหน้าปัดวัดอัตราความเร็ว โดยมีการติดตั้งด้านหลังหน้าปัดวัดความเร็ว โดยใช้แผ่นกระดาษเทคโนโลยีกราฟใช้ร่วมกับนาฬิกา เครื่องจะทำงานด้วยแรงเหวี่ยงจากการหมุนของสายมาตรวัดความเร็วทำให้อุปกรณ์โลหะปลายแหลมแกว่งขึ้นลงตามอัตราความเร็วของรถขีดเส้นกราฟแผ่นเทคโนโลยีกราฟที่หมุนทวนเข็มนาฬิกาตามเวลาภายใน 24 ชั่วโมงของการใช้รถ

แผ่นเทคโนโลยีกราฟในรถยนต์ ทำด้วยกระดาษสำหรับขีดด้วยอุปกรณ์แหลมเป็นแผ่นกลมมีรูตรงกลาง แบ่งพื้นที่เป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่วงกลมตรงกลางมีช่องสำหรับกรอก

ข้อความ ดังนี้ รายงาน (ผู้ควบคุมรถ) (ต้นทาง) (ปลายทาง) รถ (หมายเลขทะเบียน) (ชื่อคนขับ นามสกุล) วันใช้รถ (วันเดือนปี) น้ำมันเชื้อเพลิงที่มี (จำนวนลิตร) เลข กม.ต้นทาง (เลข กม. ปลายทาง ระยะทาง (กม) และพื้นที่กราฟแบ่งพื้นที่วงแหวนเป็น 24 ช่อง ๆ ละ 1 ชม.จากเวลา 00.00 น. 24.00 น. ภายในช่องชั่วโมงแบ่งออกเป็นช่อง 10 นาทีและ 3 นาทีสำหรับอ่านเวลาตามนาฬิกา

1. วงแหวนรอบนอกสำหรับกราฟอัตราความเร็วที่ 0, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

2. วงแหวนชั้นกลางสำหรับกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงอัตราความเร็วในช่องแคบ ๆ อ่านเวลารถหยุดเดินและเดิน

3. วงแหวนชั้นใน สำหรับกราฟความเร็วเฉลี่ย เช่น ไม่มีความเร็ว เพิ่มความเร็ว รักษาระดับความเร็ว ลดอัตราความเร็ว

จึงสามารถนำมาใช้ในการพิสูจน์เวลาออกเดินทาง เวลาหยุด อัตราความเร็วของรถที่เวลาต่าง ๆ กัน และความเร็วสุดท้ายของรถยนต์ก่อนชนและเวลาชน

นอกจากอุปกรณ์ Macrograph แล้วปัจจุบันได้นำอุปกรณ์ควบคุมความเร็วของรถยนต์ซึ่งได้ประยุกต์มาจากกล่องดำของเครื่องบิน (Black Box) มาใช้กับรถยนต์ โดยการพัฒนามาจากอุปกรณ์กล่องดำของระบบบันทึกข้อมูลเหตุการณ์การบินของเครื่องบินพาณิชย์เป็นเวลาหลายปีแล้ว แต่มีคนจำนวนน้อยมากที่จะทราบว่าเทคโนโลยีแบบเดียวกันนี้ ถูกใช้อย่างแพร่หลายในรถยนต์ต่าง ๆ มาตั้งแต่ ค.ศ.1974

ลักษณะของ Black Box จะเป็นกล่องข้อมูลขนาดกว้าง 5 นิ้ว ยาว 6 นิ้ว สูงประมาณ 1 นิ้ว ลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า จะติดอยู่บริเวณใต้ลิ้นชักด้านซ้ายของรถยนต์ โดยกล่องดังกล่าวจะมีถ่านไฟประจุอยู่ในตัวเครื่อง เพื่อให้เครื่องทำงานอยู่ตลอดเวลา และหากรถยนต์คันที่ติดอุปกรณ์ดังกล่าว สตาร์ทเครื่องไฟฟ้าจากระบบกุญแจจะกระตุ้นให้เครื่องเริ่มทำงานและบันทึกข้อมูลของรถยนต์คันดังกล่าวว่า ออกเดินทางเวลาเท่าใด จากความเร็ว 0 กิโลเมตร / ชม. จนถึงเวลาเกิดอุบัติเหตุเวลาเท่าใด และความเร็วเท่าใด ขณะเกิดเหตุเปิดสัญญาณแตรหรือไม่ เปิดไฟสูงต่ำหรือไม่ เบรกหรือไม่ เปิดสัญญาณไฟเลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวาหรือไม่ และเครื่องยนต์ทำงานหรือไม่ ข้อมูลเหล่านี้จะถูกเก็บอยู่ในกล่องความจำของ Black Box และสามารถดูข้อมูลออกจากกล่องดำออกมาแสดงเป็นกราฟได้ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้ว่า ขณะเกิดเหตุพฤติกรรมของผู้ขับรถคันนี้ได้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ ย่อมถือว่าเป็นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เป็นพยานวัตถุที่สำคัญอันเป็นการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี ซึ่งย่อมจะดีกว่าพยานบุคคลซึ่งจะให้การขัดต่อความเป็น

จริงและหรือเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้กระทำผิด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้พนักงานสอบสวนจะต้องเร่งศึกษา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายและผู้กระทำผิด (เสวก มณีกุล, 2552, หน้า 48-50)

ดังนั้นลักษณะเฉพาะตัวของพนักงานสอบสวนคดีจราจรต้องมีความรู้ข้างต้นอย่างเพียงพอ จำเป็นต้องมีการศึกษาและอบรมเพื่อมีการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสอบสวน(เชี่ยวชาญด้านคดีจราจร)อีกชั้นหนึ่ง จึงจะสามารถออกมาทำงานด้านคดีจราจร โดยเฉพาะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน รวมทั้งคณะกรรมการวินิจัยคดีจราจรก็ต้องมีความรู้ข้างต้นด้วยเช่นกันเพื่อเป็นการคานอำนาจของพนักงานสอบสวนในการกลั่นกรองพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนให้ตรงกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคู่กรณี

ปัจจุบัน ไม่มีผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคนกลางร่วมวินิจัยคดีจราจร จึงเป็นปัญหาของพนักงานสอบสวนที่ถูกร้องเรียนเป็นจำนวนมาก หรือถูกฟ้องร้องว่าวินิจัยไม่ถูกต้อง ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณี ทำให้พนักงานสอบสวนต้องถูกดำเนินการทางวินัยจากหน่วยงาน กล่าวคือ ในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรของกองบัญชาการตำรวจนครบาลในเรื่องต่าง ๆ ปีละประมาณ 300 เรื่อง ซึ่งในจำนวนนั้นมีการดำเนินการทางวินัยเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอุบัติเหตุจราจร ประมาณร้อยละ 30 หรือประมาณ 90 เรื่องต่อปี (กองบัญชาการตำรวจนครบาล, 2543, หน้า 20)

ดังนั้นควรที่จะต้องมีผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวเพื่อคานอำนาจของพนักงานสอบสวนหากวินิจัยคดีตรงกันแล้ว จะทำให้ความเป็นธรรม ความเห็นทางคดีมีความถูกต้องมากขึ้น

ปัญหาของการไม่มีผู้ไกล่เกลี่ยค่าเสียหายทางแพ่งคดีจราจร

คดีจราจรเป็นคดีที่เกี่ยวกับคดีแพ่ง เรียกคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เพราะมีความเสียหายตามมาตรา 40 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาจะฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาหรือต่อศาลที่มีอำนาจชำระคดีแพ่งก็ได้ การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง” และตามมาตรา 44/1 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน เพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้”

ดังนั้นผู้เสียหายสามารถเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้จากผู้กระทำผิด ซึ่งในส่วนนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ส่วนนี้ ถ้าได้กำหนดในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 จะทำให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรม ได้รับค่าเสียหายตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงประชาชนไม่ทราบถึงค่าเสียหายที่ตนจะได้รับมีอะไรบ้าง จึงเป็นฝ่ายที่เพลี่ยงพล้ำต่อผู้กระทำผิดหรือผู้แทนประกันภัยที่ต้องการจ่ายให้น้อยที่สุด ซึ่งเป็นผลประโยชน์ของบริษัทประกันภัยเอง โดยค่าชดเชยสินไหมทดแทนมีในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

มาตรา 443 “ในกรณีทำให้เขาถึงตายนั้น ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ อีกด้วย

ถ้ามิได้ตายในทันที ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่ารักษาพยาบาล รวมทั้งค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ตามมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบกิจการนั้นด้วย

ถ้าว่าเหตุที่ตายลงนั้นทำให้อุบัติการณ์หนึ่งคนใดต้องขาดไร้อุปการะตามกฎหมายไปด้วย ไซ้ ท่านว่าบุคคลคนนั้นชอบที่จะใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

ดังนั้นถ้าระบุไว้ในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ให้ผู้ใดละเมิดประเมินค่าเสียหายทางแพ่งนี้มีอำนาจหน้าที่ในการคำนวณค่าเสียหายให้ผู้เสียหายตามความเป็นจริงแล้ว จะทำให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายทางแพ่งที่เกิดจากอุบัติเหตุจราจรได้เกิดความเป็นธรรมไม่เพลี่ยงพล้ำแก่ฝ่ายตรงข้ามที่มีความรู้กฎหมาย

ปัญหาพนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจในการเปรียบเทียบปรับไม่เท่าเทียมกัน

มาตรา 145 แห่ง พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ให้อำนาจเปรียบเทียบคดีการกระทำผิดต่อ พระราชบัญญัติจราจรทางบก แก่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้งให้มีอำนาจในการว่ากล่าวตักเตือนก็ได้จึงวางระเบียบการเปรียบเทียบคดีตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกดังต่อไปนี้

(1) การกระทำความผิดต่อ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 นอกจากความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 161(2) ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจเปรียบเทียบ หรือว่ากล่าวตักเตือนได้

(2) วิธีการเปรียบเทียบตลอดจนการกำหนดค่าเปรียบเทียบแก่ผู้กระทำผิด การส่งสำนวนการเปรียบเทียบให้พนักงานอัยการ การรับเงินค่าปรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ซึ่งผู้กระทำผิดเงินค่าปรับอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นมาชำระ เพื่อขอให้เลิกคดีให้ปฏิบัติอย่างเดียวกันกับการเปรียบเทียบคดีอาญาอื่น ๆ ดังที่กำหนดไว้ ลักษณะที่ 9 บทที่ 1 โดยอนุโลม

(3) ให้พนักงานสอบสวนผู้ทำการเปรียบเทียบออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ต้องหารับไป โดยให้ผู้ต้องหาดำเนินการชื้อไว้เป็นสำคัญ ในขั้นต้นใบเสร็จรับเงินนั้นด้วย เงินรายได้นี้ให้ถือปฏิบัติ ตามกฎหมายและระเบียบที่ว่าด้วยการนี้โดยเฉพาะ

(4) ให้บันทึกการเปรียบเทียบไว้ในสมุดบันทึกประจำวันให้ชัดเจน

ข้อ 312 การว่ากล่าวตักเตือนผู้กระทำผิด ตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาถึงความหนักเบา ตลอดจนพฤติการณ์ แห่งความผิดเป็นหลัก หากปรากฏว่ามีได้ เป็นการกระทำโดยจงใจฝ่าฝืน หลีกเลียง หรือละเลยปราศจากความระมัดระวังตามควรแก่สภาพ และเหตุการณ์แล้ว จะใช้ดุลยพินิจในการว่ากล่าวตักเตือนก็ได้ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาได้วางระเบียบในการนี้เพื่อความเหมาะสมประการใด ก็ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนั้น

จากการที่พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ซึ่งใช้มาเป็นเวลานานและในปัจจุบันมีผู้กระทำความผิดในคดีจราจรจำนวนมาก ซึ่งในเรื่องของการเปรียบเทียบนั้น เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนนั้น อาจจะทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวน เนื่องจากพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ไม่มีการระบุไว้ในเรื่องของการปรับ ให้เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน ซึ่งจากกรณีดังกล่าวผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า การให้เป็นอำนาจดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนนั้น อาจทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมและอาจเกิดปัญหาพนักงานสอบสวนเรียกค่าปรับเกินความเป็นจริงผู้ศึกษาจึงมีความคิดเห็นว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ควรจะมีการระบุในเรื่องของการปรับให้มีความชัดเจนและแน่นอน ให้เป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวน

ผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due Process) และทฤษฎีอำนาจเหนือซึ่งพนักงานสอบสวนต้องใช้ทฤษฎีเหล่านี้ในการใช้ดุลยพินิจในการกำหนดค่าเปรียบเทียบปรับให้เท่าเทียมกัน แม้พนักงานสอบสวนจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจเหนือผู้ได้ปกครองในการบังคับใช้กฎหมาย แต่ต้องยึดหลักกระบวนการนิติธรรมตามหลักประชาธิปไตยให้ทุกส่วนไปด้วยกันได้ด้วยดี ไม่เกิดความลำเอียงในแต่ละจุดของหน้าที่ดังกล่าว ดังนั้นแนวความคิดของทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมจึงไม่เห็นด้วยกับการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็นทางการของทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องได้รับการ

ควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานมิให้ล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลและต้องการให้มีการพิจารณาคดีหรือไต่สวนข้อกล่าวหาอย่างเป็นทางการและเปิดเผยในศาลสถิตยุติธรรมทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและกฎหมายต่อหน้าองค์คณะของผู้พิพากษาที่เป็นกลางไม่ลำเอียงเข้ากับฝ่ายใด จากทฤษฎีดังกล่าวนี้เมื่อประชาชนต่างต้องการและได้รับความยุติธรรมในการดำรงชีวิต ผู้กระทำความผิดย่อมได้รับโทษ ดังนั้นการเปรียบเทียบจึงสมควรที่มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจรรยาบรรณบท เพื่อไม่ให้เป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน ซึ่งเป็นหลักการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ ในส่วนของหลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนที่อาจจะก่อให้เกิดความลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่ 2 หน้าที่ในขณะเดียวกันและบุคคลเดียวกัน นั่นก็คือ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นผู้พิพากษาในขณะเดียวกัน เนื่องจากมีอำนาจในการเปรียบเทียบบุคคลได้ ดังนั้นทำอย่างไรถึงจะแก้ปัญหาให้มีมาตรฐานเดียวกัน